

Не менш важливою складовою в удосконаленні системи соціального захисту населення є проблема підвищення рівня соціальних інститутів, і перш за все, за допомогою інформаційної політики, спрямованої на роз'яснювання мети діяльності та заходів, які приймаються. Населенню в складних умовах трансформаційних змін необхідно відчувати турботу держави та її органів управління за стан життя, бути впевненим, що труднощі минуться. Спостерігається значна дистанція між задумами та їх практичним втіленням.

Таким чином, зазначені проблеми механізму реалізації соціального захисту потребують вирішення у найближчій перспективі. На нашу думку, необхідно переглянути соціальну політику держави в частині посилення контрольних функцій держави за процесом формування та розподілу витрат від національного до локального рівнів економіки, що зумовлює вкрай необхідну розробку методології та концептуальних основ системи соціального захисту в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV // Відомість ВРУ. – 2003. – № 51. – С. 107.
2. Балашов А. М. Сучасні проблеми соціального захисту населення України / А. М. Балашов // Економіка та держава. – 2010. – № 1. – С. 82-84.
3. Лібанова Е. Середній клас в Україні: сучасні масштаби і проблеми розвитку / Е. Лібанова // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 8. – С. 27-32.
4. Халецька А. А. Напрямки вдосконалення роботи установ соціального захисту населення в Україні / А. А. Халецька // Економіка та держава. – 2009. – № 9. – С. 71-72.
5. Бондаренко Ю. М. Удосконалення державних механізмів регулювання соціального захисту населення / Ю. М. Бондаренко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/index.html>.

УДК 37.212.51:378.4

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО ВУЗІВСЬКОГО НАВЧАННЯ

Дегтярьова О. А., студентка групи Ф 1/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.

Миколаївський національний аграрний університет

Навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) є дуже важливим для сучасної молоді людини, для її особистісного зростання, успішності в майбутньому, оскільки під час навчання відбувається формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Різкий перехід від комфортного і адаптованого життя до незвичного студентського може викликати у вчорашнього школяра труднощі і тим самим

ускладнити процес навчання. Актуальність цієї проблеми полягає у тому, що кожного року першокурсники проходять період адаптації.

За останні декілька років в українському суспільстві відбулися значні зміни, пов'язані із політичною, економічною ситуацією в країні. Значно розширилися міжнародні культурні і освітні зв'язки. Прийняття Україною Болонської декларації викликало повну реструктуризацію систему вищої освіти, що неоднозначно вплинуло на процес пристосування студентів до навчання у ВНЗ. Адже за новою системою більше часу виділяється на самопідготовку студентів, і менше – на лекції і практичні заняття. Тобто прийшовши у стіни ВНЗ ще вчорашній школяр повинен бути самостійною, відповідальною, мотивованою особистістю, яка вправно упорядковує свій навчальний і вільний час, чітко усвідомлює, що їй потрібно від навчання у даному ВНЗ, бачить кінцевий результат [1].

Проблема пристосування загострюється у зв'язку з тим, що існує значна розбіжність в методах, формах, засобах стимулювання навчально-пізнавальної діяльності між школою і вищим навчальним закладом, зокрема, в мірі наданої самостійності школярам та студентам в ситуаціях вирішення навчально-виховних завдань, характері спілкування між педагогом та вихованцями. Ускладнює процес адаптації багатьох студентів і той факт, що досить часто вибір професії визначається не власними перевагами, а установками батьків, що в свою чергу підсилює почуття невдоволення собою і ситуацією. У іншій частини студентів-першокурсників процеси адаптації ускладнюються через внутрішнє неприйняття ними необхідності навчатися у неprestижному навчальному закладі і отримувати неprestижну професію. Не на користь і той факт, що першокурсники часто відчують себе знесиленими після випускних і вступних іспитів, тому перші труднощі призводять до проявів емоційної нестабільності та неадекватності [2].

Адаптація — пристосування, процес пристосування до мінливих умов зовнішнього середовища; пристосування будови і функцій організмів до умов навколишнього середовища (у фізіології — короткочасна адаптація, у біології — довгострокова адаптація, протягом життя); соціально-психологічна адаптація є пристосуванням індивіда під групові норми, й навпаки — інтереси соціальної групи до окремого індивіда даної групи; скорочення та спрощення друкованого тексту [3].

Процес адаптації є одним з найбільш досліджуваних наукових об'єктів і використовується в різних науках, як було зазначено вище, — біологічних, філософських, психологічних. У зв'язку з цим у сучасній літературі використовується багато суперечливих визначень цього поняття. Багатьма авторами адаптація визначається як пристосування. Проте таке тлумачення поняття є дуже вузьким, оскільки не враховує специфіки адаптації людини. Адже людина не лише пристосовується до середовища, але й активно перетворює його. Як відомо, між людиною і середовищем існують мінливі, взаємодоповнюючі відносини [4].

Дійсно, адаптація студентів до нових умов навчання та нового соціального середовища є складним та багатогранним процесом, який

пов'язаний з необхідністю подолання низки труднощів, що мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер: труднощі пристосування до нових форм навчання (перехід від класно-урочної системи навчання до системи, яка передбачає значну долю самостійної роботи); прогалини в одержаних у школі знаннях, зокрема не достатній рівень базової математичної підготовки; в умовах вищого навчального закладу значно вища інтенсивність розумової праці, більший об'єм знань, які необхідно засвоїти; відсутність підручників, які б повністю відповідали програмі курсу; невміння самостійно працювати з навчальним матеріалом над поглибленням своїх знань; нерівномірність навантажень (які значно зростають у період сесії); більш вимогливе оцінювання знань; зміна соціального оточення; проживання у гуртожитку; невміння раціонально організувати свій день та інші [5].

На нашу думку, повинна бути певна структура між школою і ВНЗ, яка б готувала абітурієнтів до студентського життя за допомогою проведення тренінгів і навчання основ студентської праці.

Також, для покращення процесу адаптації першокурсників потрібно створити низку умов, головними з яких є гарні побутові умови, цікаве дозвілля, знання і вміння свідомо долати труднощі й проблеми адаптаційного періоду, задоволення навчальним процесом і соціальним оточенням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Першина А. В. Психологічні чинники адаптації студентів до навчання у ВНЗ / А. В. Першина // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2011. – Вип. 5. – С. 124-135. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_5_16

2. Дятленко Н. М. Умови адаптації студентів-першокурсників до навчання у ВНЗ / Н. М. Дятленко // Збірник наук. праць / Інститут психології і соціальної педагогіки КМПУ імені Б. Д. Грінченка; Московський гуманітарний педагогічний інститут. – Випуск 1. – К., М., 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psych.kiev.ua>

3. Вікіпедія: українська Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Соціальна_адаптація

4. Поштарук Т. А. Адаптація студентів у ВНЗ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psych.kiev.ua/%D0%90%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%D1%83%D0%92%D0%9D%D0%97>

5. Кучерук О. Я. Адаптація студентів-першокурсників до навчання у ВНЗ в системі неперервної підготовки фахівців з прикладної математики / О. Я. Кучерук // Наука і освіта. – 2010. – № 8. – С. 88-91.